

DOBRE PRAKTYKI W KSZTAŁCENIU UCZNIÓW ZDOLNYCH: DOŚWIADCZENIE UKRAINY

dr Oleksandr BUROV

Instytut Dziecka Zdolnego

Narodowa Akademia Nauk Pedagogicznych

Kijów, Ukraina

Żyjemy w czasach, w których świat staje się coraz bardziej cyfrowy - "e-World" - gdzie zanikają różnice pomiędzy e-Work i e-Learning, ponieważ warunki działalności i istota pracy w stresie są bardzo zbliżone. Dzisiejszym wyzwaniom edukacji odpowiadają nowoczesne możliwości i tendencje do korzystania z elektronicznych form kształcenia (e-learning).

Zmiany w edukacji XXI wieku:

1. Dane-cel → wiedza-cel;
2. Reprodukcyjny → myślenie/kreatywność (pamięć → umysł)
3. Przedmiot zorientowany → projekt zorientowany
4. Oparcie na audytorium → kształcenie na odległość (nauczanie zdalne)
5. Długopis-ołówek → IT
6. Podmiot – obiekt nauczania → podmiot – podmiot nauczania
7. Dialog - komunikacja (kultura)

„We właściwym czasie znaleźć, wychować i rozwinąć zadatki i zdolności wychowanków, we właściwym czasie rozpoznać jego powołanie - to jest najważniejsze zadanie w systemie procesu edukacyjnego” - V.A. Sukhomlinsky.

Omówimy 3 przykłady dobrych praktyk w kształceniu uczniów zdolnych na Ukrainie:

1. Naukowe wsparcie dla pracy z uzdolnionymi;
2. Narodowy system wyszukiwania/ rozwoju /rywalizacji dzieci uzdolnionych;

3. Mała Akademia Nauk Ukrainy.

Naukowe wsparcie dla pracy z uzdolnionymi

Instytut Dziecka Zdolnego (IDZ), którego działalność łączy dwie strategie (i ich odpowiednie obiekty) dotyczące badania fenomenu zdolności, które nastawione są na kompleksowe ujawnienie ludzkiego życia we współczesnym świecie, w którym człowiek jest właścicielem i twórcą inteligencji, wiedzy społeczno-kulturowej, norm i wartości:

- Naukowa: odkrycie naturalnych, antropogenicznych, społecznych, psychologicznych itd. regularności w rozwoju i realizacji potencjału dzieci zdolnych,
- Edukacyjna: określenie optymalnych warunków i metod kształcenia i szkolenia dziecka zdolnego.

Celem IDZ jest naukowe i metodyczne, organizacyjne i informacyjne zabezpieczenie funkcjonowania systemu identyfikacji, rozwoju, wsparcia dzieci i młodzieży uzdolnionej w rzeczywistym środowisku społeczno-ekonomicznym i edukacyjnym na Ukrainie.

Głównymi zadaniami IDZ są:

- badanie fenomenu zdolności oraz opracowanie programów i technologii rozwoju osobowości zdolnej w różnych etapach wiekowych w systemie ciągłej (przedszkolnej, ogólnej, pozaszkolnej, zawodowej i wyższej) oświaty;
- realizacja działań analitycznych i przewidywań uważanych za powszechne i potencjalne kierunki pracy z dziećmi zdolnymi i młodzieżą uzdolnioną;
- opracowanie metod diagnozy i rozwoju uzdolnień, stworzenie sprzyjających warunków oraz realizacja projektów i programów fizycznego, psychicznego, społecznego, duchownego oraz intelektualnego rozwoju dzieci zdolnych, ich ochrony prawnej i społecznej;
- wprowadzenie opracowań naukowych mających na celu rozwiązywanie aktualnych problemów oświaty i wychowania dzieci i młodzieży uzdolnionej (GCTY);
- promowanie systematycznego rozwoju sieci instytucji i organizacji do pracy z uczniami utalentowanymi;

- kształtowanie opinii publicznej w zakresie uświadomienia państwowego znaczenia pracy z dziećmi zdolnymi;
- integracja z międzynarodową przestrzeń edukacyjną i informacyjną dotyczącą pracy z młodzieżą uzdolnioną.

Wsparcie talentu: narodowy system wyszukiwania/rozwoju/rywalizacji dzieci uzdolnionych

Kluczowe kierunki wsparcia dzieci zdolnych są następujące:

- Identyfikacja i rozwój talentów dzieci zdolnych;
- Stworzenie różnych Programów Edukacyjnych dla dzieci zdolnych;
- Zabezpieczenie możliwości i zasobów;
- Zaangażowanie w różne konkursy;
- Zaangażowanie w różne projekty badawcze.

Jako główna część tego wsparcia, Ukraińskie Interaktywne Konkursy Naukowe w różnych dziedzinach:

"Kolosok" - Nauki Przyrodnicze (152000 uczest./rok)

"Levenya" – Fizyka (82436 uczest.)

"Leleka" – Historia (4967 uczest.)

"Technician-junior" - Konkurs młodych wynalazców (4200 uczest.).

Zostały uruchomione on-line źródła pomocy dzieciom zdolnym w przygotowaniu do konkursów i dla rozwoju uzdolnień:

- młodzi wynalazcy;
- młodzi naukowcy;
- Narodowy portal edukacyjny „Wyspa Wiedzy”.

Mała Akademia Nauk Ukrainy (MANU)

MANU jest organizacją edukacyjną, która zapewnia organizację i koordynację działalności naukowo-badawczej uczniów, stwarza warunki dla ich intelektualnego, duchownego, twórczego rozwoju i zawodowego samostanowienia, pomaga wzrastaniu naukowego potencjału w kraju.

Mała Akademia Nauk Ukrainy łączy 27 wydziałów terytorialnych na poziomie obwodów, którzy zarządzają działalnością rejonowych i miejskich wydziałów terytorialnych oraz towarzystw naukowych uczniów. Trzy poziomy działalności MANU: rejonowy, regionalny i narodowy.

Jest około 10 tysięcy grup, sekcje w różnych dziedzinach działających w systemie Małej Akademii Nauk Ukrainy, w których zaangażowani są ponad 250 tysięcy uczniów (gdzie 33,1% to są uczniowie z szkół miejscowości wiejskiej).

Projekt «OGÓLNOUKRAINSKIE LETNIE SZKOŁY PROFILOWANE Małej Akademii Nauk Ukrainy» rozpoczął się w 2010 r. Jego celem jest stworzenie warunków dla aktywnej działalności naukowo-badawczej dzieci zdolnych – uczniów Małej Akademii Nauk Ukrainy, tworzenie ich świadomego stosunku do nauki drogą stworzenia środowiska edukacyjnego i rozwijającego oraz intensywnej komunikacji intelektualnej. Ich profile były corocznie korygowane:

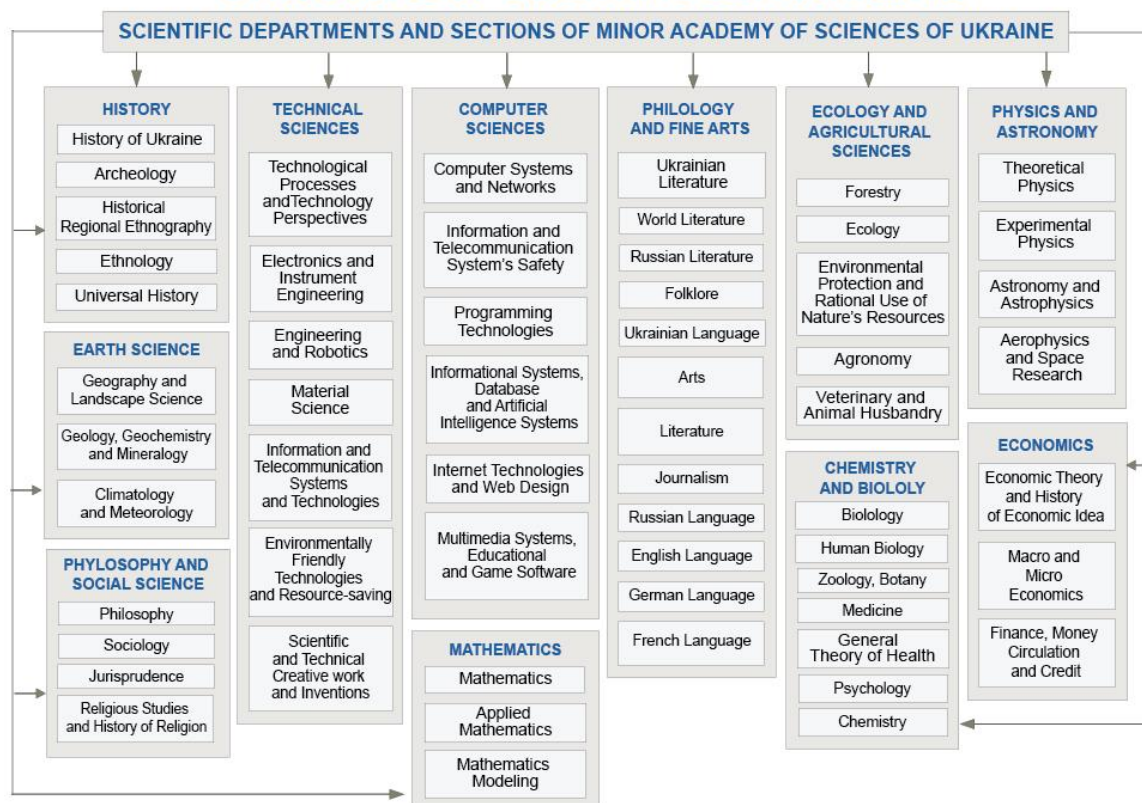
2010: Nauka i technologia; Nauki komputerowe; Folklor; Fizyka i matematyka; Dziennikarstwo; Chemia i biologia; Historia i geografia; Astronomia; Nauka sztuki.

2011: Nauka i technologia; Nauki komputerowe; Fizyka i matematyka; Dziennikarstwo; Chemia i biologia; Robotyka; Leśnictwo; Geologia; Historia; Filologia; Astronomia

2012: Nauki sztuki; Filologia; Nauka i technologia; Fizyka i matematyka; Informacja i telekomunikacja; Chemia i biologia; Historia i Etnografia regionalna; Folklor i etnografia; Robotyka, Astronomia; Rezerwat przyrody i biotechnologia.

STRUCTURE OF SCIENTIFIC DEPARTMENTS

Głównym wskaźnikiem osiągnięć młodych badaczy jest coroczny OGÓLNOUKRAIŃSKI KONKURS-OBRONA PRAC NAUKOWO-BADAWCZYCH UCZNIÓW – CZŁONKÓW MANU, który odbywa w trzech etapach:

Etap rejonowy – ponad 100 tysięcy uczestników;

Etap regionalny – około 17 tysięcy uczestników;

Etap finałny w Kijowie – ponad 1000 uczestników (około 400 zwycięzców wśród nich).

Projekt edukacyjno-telewizyjny «INTELEKT.UA» ma na celu promocję naukowych osiągnięć młodzieży ukraińskiej. «Intellect.ua» jako pierwszy program rozpoczął opowiadać o tym, jak uczniowie prowadzą badania globalne i realizują to w praktyce. Opracowania komentują fachowcy – naukowcy i pedagodzy z najlepszych uczelni wyższych, a przedsiębiorcy i przedstawiciele czołowych organizacji dają przewidywania co do realizacji projektów uczniowskich.